ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

«РЎЙХАТГА ОЛИНДИ»
№______________
«___»________200_й

«ТАСДИҚЛАНДИ»
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

____
«___»_________200_й.

«СОЛИҚ ВА ТЎЛОВЛАР АУДИТИНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ»

фанидан

ДАСТУР

Олий таълимнинг 340000-«Бизнес ва бошқарув» таълим соҳасидаги
5А 340902 «Аудит» магистратура мутахассислиги учун

Тошкент – 2005

Тузувчи: **доц. Ш. Файзиев**
кат. ўқ. Ф. Исломов

Тақризчилар: **доц. О.Машарипов**
доц. И.Очилов

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани дастури Ўзбекистон Давлат стандартининг 5А340902-«Аудит» мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш учун тузилган.

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани бўйича тузилган ушбу намунавий дастур қўйилган барча талабларга тўлиқ жавоб беради. Бу ўқув дастурида жами 81 соатли дарс кўзда тутилган. Унда «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанининг мақсади, вазифалари, бошқа фанлар билан алоқаси, ДТСга мувофиқ эгалланадиган билим ва кўникмалар ҳажми маъруза, амалий ва семинар дарслар бўйича ишларнинг минимал миқдори, компьютер ва информацион технологияларни қўллаш имкониятлари, фан дастури, маъруза, амалий ва семинар машғулотлар ҳамда рефератлар мавзулари, талабаларнинг рейтинг асосида баҳолаш бўйича ўзлаштиришнинг мезонлари ҳамда адабиётлар рўйхати ўз ифодасини топган.

Программа дисциплины «Особенности аудита налогов и платежей» разработана согласно Государственному стандарту Узбекистана для магистров по специальности 5А340902-«Аудит».

Данная программа по предмету «Особенности аудита налогов и платежей» отвечает всем требованиям. Эта образцовая программа рассчитана на 81 часов. Согласно ГОС они проявляются в целях, задачах, взаимосвязях с другими предметами, знаниях и навыках, минимальных количествах практических занятий, использовании компьютеров и информационных технологий, программах предмета, практических и семинарских занятии, темах рефератов, оценивании студентов по рейтинговой системе и списках литературы по предмету «Особенности аудита налогов и платежей».

The program of disipline «Features of auditing of taxes and payments» is designed according to State Standard ofUzbekistan for the masters on a speciality 5А340902-«Аудит»

The given program in a subject «Features of auditing of taxes and payments» meets all requirements. It is the exemplary program it is designed at 81 hour. It agrees SES they employment, use of computers and information technologies, programs of a subject, practical and a seminar employment, themes of abstracts, estimating students after rating system and lists of the literature in a subject «Features of auditing of taxes and payments» are shown with a view of, problems, interrelations with other subjects, knowledge and skills, minimum quantities practically.

Дастур Тошкент Молия институти Илмий Кенгашида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия этилган (2005 йил «___» ________________, -сонли баённома).

Дастур Қзбекистон Республикаси Олий ва крта махсус таълим вазирлиги олийққув юртлараро илмий-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгаш мажлисида муҳокама қилинган ҳамда нашрга тавсия этилган («__»________________, -сонли баённома).

1. СЎЗ БОШИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Таълим-тарбия ва кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш, баркамол авлодни вояга етказиш тўғрисидаги” Фармонида (06.10.97) “Таълим тўғрисида”ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш Миллий Дастурини ҳаётга тадбиқ этиш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири деб белгиланган. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 август 343-сонли Қарорига мувофиқ Давлат таълим стандартлари ишлаб чиқилди. Мазкур стандартлар асосида ҳар бир ўқитиладиган фан учун намунавий дастурлар тайёрлаш зарурияти туғилди. «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани бўйича ушбу намунавий дастур қўйилган барча талаблар асосида тузилган.

1.1. Ўқитишнинг мақсади, вазифалари ва бошқа фанлар билан ўзаро боғланиши

Бозор иқтисодиёти шароитига ўтишни таъминловчи янги иқтисодий муносабатларни шакллантиришда аудиторлик фаолияти муҳим рол ўйнайди. Унинг асосий мақсади - молиявий бухгалтерия ҳисоботларидаги маълумотларнинг ҳаққонийлигини таъминлаш, хўжалик фаолиятини иқтисодий таҳлил қилиш, ҳисоб юритиш бўйича зарур маслаҳатлар бериш ва ҳоказолардан иборат..

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанини ўрганиш, унинг турли мулкчилик шаклларидаги корхоналарни бошқаришда тутган ўрнини тушуниш ва назарий билимларни амалий билимлар билан бойитишни вазифа қилиб қўяди.

Магистрантлар «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани бўйича қуйидагиларни билиши зарур:

-ҳозирги ривожланган иқтисодиётда аудитнинг ўрни ва аҳамияти;

-иқтисодий назорат тизимида аудитнинг роли;

-бозор иқтисодиёти қонунларини мукаммал ўрганиш;

-ҳужжатли ва ҳақиқий текширишларни ўтказишнинг хусусиятлари ҳақида;

-иқтисодий маълумотларни умумлаштириб, таҳлил қилиб, реал маълумотларга эга бўлиш;

-корхонанинг иқтисодий кўрсаткичлари бўйича хулоса ва таклифлар бериш ва ҳоказо.

1.2. Ўқув режасидаги бошқа фанлар билан алоқаси

Мазкур фанни ўрганиш учун магистр-иқтисодчи давлат таълим стандартларида кўзда тутилган қуйидаги иқтисодий фанлар билан бевосита алоқада бўлади:

«Фанларнинг фалсафий масалалари», «Илмий ижодиёт методологияси», «Амалий чет тили», «Ахборот технологиялари», «Таълим менежменти ва иқтисодиёти», «Махсус фанларни ўқитиш методикаси», «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар», «Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат», «Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси», «Халқаро аудит тизими», «Бюджет ҳисоби ва ҳисоботи», «Инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш механизми», «Инвестициялар аудити ва баҳолаш», «Бошқа тармоқларда аудитнинг хусусиятлари», «Ґозирги замон давлат сиёсатининг долзарб муаммолари», «Ґозирги замон бозор иқтисодиёти назарияси ва амалиёти», «Молия математикаси», «Давлат солиқлари ва йиғимлари», «Бошқарув ҳисоби-2», «Молиявий таҳлил-2», «Қимматли қоғозлар ва улар бўйича операциялар ҳисоби», «Ташқи иқтисодий фаолият ва валюта операциялари ҳисоби», «Молиявий ҳисоб-2», «Банкларда ҳисоб ва тўлов тизими», «Давлат молиясини бошқариш» ва бошқа махсус фанлар.

1.3. Ўқув фани бўйича билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар

Мазкур йўналишда таълим оладиган тингловчилар «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани бўйича чуқур билим олиши ва етук мутахассис бўлиб етишишлари учун қуйидагиларни билишлари зарур:

- ❖ ҳозирги замон тараққиётида аудитнинг ўрни ва аҳамияти;
- ❖ бухгалтерия ҳисоби ва аудит фани иқтисодиётни ўрганишнинг асосий мезони эканлиги;
- ❖ иқтисодиётнинг турли соҳаларини самарали бошқаришда аудит маълумотлари асос бўлиб хизмат қилиши;
- ❖ ишлаб чиқариш харажатларни тўғри ҳисобга олиш ва маҳсулот таннархини тўғри ҳисоблаб топишда аудитнинг ўзига хос хусусияти;
- ❖ ҳуқуқий давлат, демократик фуқаролик жамиятининг талабалари ва тингловчилари, айниқса, бухгалтер ва аудитор мутахассислигини эгалловчилар ҳуқуқшунослик фанларини чуқур эгаллаган бўлишлари;
- ❖ аудит натижалари асосида ўзларининг хулоса ва таклифларини келтириши;
- ❖ иқтисодий сиёсатни ривожлантиришда бухгалтерия ҳисоби ва аудит муҳим бўғин эканлиги.

Ўқитиш жараёнида назарий билим билан амалиёт бирлигига тингловчиларнинг ўқишга бўлган қизиқишини янада оширишга, уларнинг имкон қадар мустақил билим олишига эришиш зарур.

1.4. Фанни ўқитиш семестрлари ва услубий кўрсатмалар

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани маъруза ва амалий машғулот шаклида аудиторияда ўқитилади.. Аудиторияда олган назарий билимларини мустаҳкамлаш мақсадида талабалар корхона ва хўжаликларда амалиёт ўтайдилар. Талабаларнинг билимлари ўқитувчилар ҳамда белгиланган ҳайъат аъзолари томонидан рейтинг усулида баҳоланади.

Ўқув жараёнида режага мувофиқ олдин маъруза кейин амалий машғулот ўтказилади. Тингловчилар ўтилган мавзуларни мустақил ўрганишлари учун уй вазифалари берилади ва уларнинг бажарилганлиги даражаси рейтинг ёрдамида баҳоланади. Тингловчиларнинг олган билимларини аниқлашнинг оғзаки ва ёзма усуллари ҳам қўлланилади.

1.5. Умумий ва ўқув ишлари бўйича ҳажми

Олий таълимнинг давлат стандартларида «Аудит» мутахассислиги учун мазкур фанга жами 81 соат режалаштирилган. Шу жумладан аудитория дарси 54 соат, маъруза 18 соат, амалий машғулот 36 соат, мустақил таълим 27 соат ажратилган.

1.6. Фанни ўқитишдаги янги технологиялар

Тингловчиларга фанни замонавий усулда ўргатиш, уларнинг мустақил билим олишига шароит яратиш ҳамда олган билимларини мустақил равишда баҳолаш учун қуйидагилардан фойдаланилади;

- тингловчиларни олдиндан тарқатма материаллар билан таъминлаш;
- тингловчига ўз билимини ўзи баҳолаши учун шароит яратиб бериш;
- тингловчиларнинг билимини таянч иборалар асосида баҳолашни жорий қилиш;
- тингловчиларни кичик гуруҳларга бўлиб, ўқитувчилар раҳбарлигида мустақил билим олишга ўргатиш;
- иқтидорли тингловчилар билан уларни қизиқтирувчи мавзулар бўйича қўшимча дарслар ташкил қилиш ва ҳ.к.

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» курсини ўқитишни илғор педагогик технологиянинг таркибий қисмлари бўлмиш ўқув мақсадлари ва вазифалари каталогини ишлаб чиқиш; ўқув мақсадларини назорат (тест) топшириқларига кўчириш; ўқув мақсадларига эришиш; қўйилган мақсадларга эришилишини баҳолаш; таянч ибораларига асосланган назорат ишларидан фойдаланиш тавсия этилади.

2. ФАН ДАСТУРИ

2.1. Маъруза машғулотларининг намунавий мавзулари

2.1.1. «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанининг предмети, методи ва объектлари

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани ва унинг аҳамияти. Фаннинг предмети ва объекти. *«Солиқлар ва тўловлар аудити» фанининг методи.* «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанида анализ, синтез, индукция, дедукция ва бошқа усулларнинг қўлланилиши. «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанининг «Амалий аудит», «Солиқ ва тўловлар ҳисоби», «Молиявий ҳисоб», «Бошқарув ҳисоби», «Молия ҳуқуқи», «Солиқ ҳуқуқи» фанлари билан ўзаро боғлиқлиги.

2.1.2. Солиқлар ва тўловлар аудитини ташкил этиш асослари ҳамда ўтказиш босқичлари

Солиқ ва тўловлар аудитининг мақсади ва ҳажми. *Аудитни ўтказиш бўйича шартнома.* Аудитнинг асосий тамойиллари. Виждонлилик, объективлилик, мустақиллик, конфиденциаллик. Солиқлар ва тўловлар аудитининг босқичлари. Аудитнинг дастлабки босқичи. Аудитнинг асосий босқичи. Аудитнинг якуний босқичи.

2.1.3. Солиқлар ва тўловлар аудитининг техник жабҳалари

Аудит давомида солиқлар ва тўловлар бўйича бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизими ўрганиш ва баҳолаш. Солиқлар ва тўловлар аудитини режалаштириш. Аудитнинг муҳимлик ва таваккалчилик даражасини аниқлаш. *Аудиторлик танловни ўтказиш тартиби.* Аудиторлик текширувида аналитик процедураларни қўллаш тартиби. Эксперт хизматидан фойдаланиш. Аудиторлик исботлаш. Аудитни ҳужжатлаштириш.

2.1.4. Фойда (даромад)дан олинадиган солиқларнинг аудити

Фойда солиғи аудитини ўтказиш тартиби. Ижтимоий инфратузилма солиғи аудитининг хусусиятлари. Ялпи тушумдан олинадиган солиқларни аудит қилиш тартиби. *Ягона ер солиғи аудитини ташкил қилиш.* Ягона солиқ аудитининг хусусиятлари. Фойда (даромад)дан олинадиган солиқлар бўйича имтиёзлар тўғри қўлланилишини текшириш.

2.1.5. Оборотдан олинадиган солиқларнинг аудити

ҚҚС аудитини ташкил қилиш. Нол ставкали ҚҚС бўйича муомалалар аудити. Акцизости товарлар таркибини аниқлаш. *Акциз солиғи бўйича муомалаларни аудит қилиш тартиби.* Божхона божларининг аудити. Оборот солиқлари бўйича имтиёзлар тўғри қўлланилишини текшириш.

2.1.6. Ресурс солиқлари ва тўловларининг аудити

Мол-мулк солиғини аудит қилиш тартиби. Экология солиғи аудитини ташкил қилиш. *Ер солиғи аудитининг хусусиятлари.* Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ аудитини ташкил қилиш. Ресурс солиқлари ва тўловлари бўйича имтиёзлар тўғри қўлланилишини текшириш.

2.1.7. Давлат мақсадли фондларига ажратмалар ва тўловлар аудити

Давлат мақсадли фондлари аудитини Пенсия фондига ажратмалар аудити. Ягона ижтимоий тўлов аудити. Ягона Йўл фондига ажаратмалар аудитининг хусусиятлари. Давлат мулк қўмитасининг махсус ҳисобрақамига ўтказиладиган тўловларнинг аудитини ташкил қилиш.

2.1.8. Солиқлар ва тўловлар аудити натижаларини расмийлаштириш тартиби

Солиқ ва тўловлар бўйича муомалаларни текширганлиги хусусида оралиқ далолатнома. Оралиқ далолатномани тузиш тартиби. *Оралиқ далолатномани имзолаш санаси ва бухгалтерия ҳисоботи тузилган ҳамда тақдим қилингандан кейинги санадан юз берадиган воқеаларни акс эттириш.* Аудиторлик хулосаси ва ҳисоботида солиқ ва тўловлар бўйича муомалаларни текширганлиги хусусида оралиқ далолатномани акс эттириш тартиби. Солиқ ва тўловлар бўйича муомалаларни текширганлиги хусусида оралиқ далолатнома учун жавобгарлик. Солиқлар ва тўловлар аудити бўйича таклиф ва ечимларни корхонага тақдим этиш тартиби.

Курсивда берилган вазифалар талабанинг мустақил ишлаши учун мўлжалланган.

2.2. Амалий ва семинар машғулотлари мавзуларининг рўйхати

2.2.1.«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанининг предмети, методи ва объектлари

«Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фани ва унинг аҳамиятини муҳокама қилиш. Фаннинг предмети ва объекти таҳлил қилиш. «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанининг методи ва анализ, синтез, индукция, дедукция ва бошқа усулларнинг қўлланилиши ўрганиш.* «Солиқ ва тўловлар аудитининг хусусиятлари» фанининг «Амалий аудит», «Солиқ ва тўловлар ҳисоби», «Молиявий ҳисоб», «Бошқарув ҳисоби», «Молия ҳуқуқи», «Солиқ ҳуқуқи» фанлари билан ўзаро боғлиқлиги бўйича суҳбат.

2.2.2. Солиқлар ва тўловлар аудитини ташкил этиш асослари ҳамда ўтказиш босқичлари

Солиқ ва тўловлар аудитининг мақсади ва ҳажми бўйича суҳбат. Аудитни ўтказиш бўйича шартномани тузишга доир мисоллар ечиш. Аудитнинг асосий тамойиллари: виждонлилик, объективлилик, мустақиллик, конфиденциаллик бўйича суҳбат. Солиқлар ва тўловлар аудитининг босқичлари: аудитнинг дастлабки босқичи, асосий босқичи ва якуний босқичининг вазифаларини таҳлил қилиш.* Мавзу бўйича тестлар ечиш.

2.2.3. Солиқлар ва тўловлар аудитининг техник жабҳалари

Аудит давомида солиқлар ва тўловлар бўйича бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизими ўрганиш ва баҳолаш.* Солиқлар ва тўловлар аудитини режалаштириш, аудитнинг муҳимлик ва таваккалчилик даражасини аниқлаш, аудиторлик танловни ўтказиш ва аудиторлик текширувида аналитик процедураларни қўллаш бўйича мисоллар ечиш. Эксперт хизматидан фойдаланиш ва аудиторлик исботлаш бўйича суҳбат. Аудитни ҳужжатлаштириш бўйича амалий мисоллар ечиш. Мавзу бўйича тестлар ечиш.

2.2.4. Фойда (даромад)дан олинадиган солиқларнинг аудити

Фойда солиғи аудитини ўтказиш бўйича мисоллар ечиш. Ижтимоий инфратузилма солиғи аудитининг хусусиятлари бўйича мунозара. Ялпи тушумдан олинадиган солиқларни аудит қилиш ва ягона ер солиғи аудитини ташкил қилиш бўйича мисоллар ечиш.* Ягона солиқ аудитининг хусусиятлари бўйича суҳбат. Фойда (даромад)дан олинадиган солиқлар бўйича имтиёзлар тўғри қўлланилишини текшириш. Мавзу бўйича тестлар ечиш.

2.2.5. Оборотдан олинадиган солиқларнинг аудити

ҚҚС ва Нол ставкали ҚҚС бўйича аудиторлик амалларини бажариш. Акцизости товарлар таркибини аниқлаш ва акциз солиғи бўйича муомалаларни аудит қилиш тартиби бўйича мисоллар ечиш.* Божхона божларининг аудити бўйича суҳбат. Оборот солиқлари бўйича имтиёзлар тўғри қўлланилишини текшириш бўйича.

2.2.6. Ресурс солиқлари ва тўловларининг аудити

Мол-мулк солиғи, экология солиғи ва ер солиғи аудитини ўтказиш бўйича мисоллар ечиш. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ аудитини ташкил қилиш бўйича суҳбат. Ресурс солиқлари ва тўловлари бўйича имтиёзлар тўғри қўлланилишини текшириш бўйича мисоллар ечиш.* Мавзу бўйича тестлар ечиш.

2.2.7. Давлат мақсадли фондларига ажратмалар ва тўловлар аудити

Давлат мақсадли фондлари аудитини Пенсия фондига ажратмалар аудити бўйича мисоллар ечиш. Ягона ижтимоий тўлов аудити бўйича мунозара. Ягона Йўл фондига ажратмалар аудитининг хусусиятлари бўйича суҳбат. Давлат мулк қўмитасининг махсус ҳисобрақамига ўтказиладиган тўловларнинг аудити бўйича мисоллар ечиш.* Мавзу бўйича тестлар ечиш.

2.2.8. Солиқлар ва тўловлар аудити натижаларини расмийлаштириш тартиби

Солиқ ва тўловлар бўйича муомалаларни текширганлиги хусусида оралиқ далолатнома тузиш. Оралиқ далолатномани имзолаш санаси ва бухгалтерия ҳисоботи тузилган ҳамда тақдим қилингандан кейинги санадан юз берадиган воқеаларни акс эттириш бўйича мисоллар ечиш.* Аудиторлик хулосаси ва ҳисоботида солиқ ва тўловлар бўйича муомалаларни текширганлиги хусусида оралиқ далолатномани акс эттириш бўйича суҳбат. Солиқ ва тўловлар бўйича муомалаларни текширганлиги хусусида оралиқ далолатнома учун жавобгарлик бўйича мунозара. Солиқлар ва тўловлар аудити бўйича таклиф ва ечимларни корхонага тақдим этиш тартиби бўйича мисоллар ечиш. Мавзу бўйича тестлар ечиш.

- берилган саволлар талабанинг мустақил ишлаши учун мўлжалланган.

3. ТАВСИЯ ЭТИЛАҒТГАН МАВЗУЛАР БҚЙИЧА КЎРГАЗМА-НАМОЙИШ МАТЕРИАЛЛАРИ, ҚҚУВ ФИЛЬМЛАРИ ВА БОШҚА ДИДАКТИК МАТЕРИАЛЛАР РҚЙХАТИ

Кўргазма-намойиш материаллари рқйхати:

- солиқлар ва тқловлар аудитини қтказиш босқичлари ҳамда ташкил этиш асосларига оид чизмалар;
- солиқлар ва тқловлар аудитининг техник жабҳаларига оид чизмалар;
- фойда (даромад)дан олинадиган солиқларнинг аудитига оид жадваллар;
- оборотдан олинадиган солиқларнинг аудитига оид жадваллар;
- ресурс солиқлари ва тқловларининг аудитига оид жадваллар;
- давлат мақсадли фондларига ажратмалар ва тқловлар аудитига оид жадваллар;
- солиқлар ва тқловлар аудити натижаларини расмийлаштириш тартибига оид чизмалар.

Дидактик материаллар рқйхати:

- мавзулар, бқлимлар бқйича тузилган тестлар;
- ёзма иш вариантлари ва бошқа тарқатма материаллар;
- мавзулар бқйича услубий ккрсатмалар;
- мавзулар бқйича билимларни оширишда фойдаланиладиган интернет саҳифалари (http://www.iasc.org.uk, http://www.aicpa.org, http://www.accountingweb.com, http://www.gaap.ru, http://www.auditinfo.ru, http://www.audit-yunikon.ru,).

Мультимедия иловалари:

- фан бқйича маъруза матнлари тқплами, масалалар тқпламини CD-ROM иловадан фойдаланиб, компакт дискка ёзиш ва ундан фойдаланиш;
- аудиторлик текширувларига доир масалаларни 1С: Проф. Бухгалтерия, Бухгалтерия (BC), Баланс, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, TopS Business Integrator, Hyperion Enterprise, WebTrust, SysTrust дастурларидан кенг фойдаланган ҳолда, масалалар ечиш.

4. ЎЗЛАШТИРИШ НАЗОРАТИ

Ушбу фан бқйича ўқув режасида жами 71 соат режалаштирилган бўлиб, шундан 18 соат маъруза, 36 соат амалий машғулот ва 27 соат мустақил таълим.

Талабаларни фан бўйича қзлаштиришларини баҳолаш семестр давомида мунтазам равишда олиб борилади ва қуйидаги турлар орқали амалга оширилади: жорий баҳолаш, оралиқ баҳолаш ва якуний баҳолаш. Жами 100 балл белгиланиб, шундан жорий ва оралиқ баҳолашга максимал 85 балл, якуний баҳолашга эса 15 балл ажратилади. Жорий ва оралиқ баҳолаш турларига белгиланган баллар қуйидаги ҳолларда ққйилади.

- талабанинг ўқув жараёнидаги давомати ва фаоллиги;
- фан бқйича манбаларни конспектлаштириш;
- долзарб мавзуларда маъруза матни ёки реферат ёзиш;
- илмий тезис (мақола)лар тайёрлаш;
- амалий ва лаборатория машғулотларига тайёргарлик даражаси;
- олимпиада ва илмий анжуманларда иштирок этиш;
- илмий адабиётга ва изланиш натижаларига аннотациялар ёзиш;
- мустақил таълим учун берилган назорат ишларини бажариш;
- фан бқйича ккргазмали қуроллар тайёрлаш.

Якуний баҳолаш оғзаки усулда қтказилади.

Семестр давомида фанлар бқйича тқпланган баллар қуйидаги қзлаштириш ккрсаткичлари билан баҳоланади:

- 86-100%
- 71-85%
- 55-70%
- 55 ва ундан кам.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

Асосий адабиётлар

1. Каримов И.А. Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида. -Т.: Ўзбекистон, 1995. 269 б.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ҳамда тараққиёт кафолатлари. -Т.: Ўзбекистон, 1997. 325 б.
3. Ўзбекистон Республикаси Аудит Миллий Стандартлари. -Т.: //Солиқ тўловчининг журнали, №7-8-9-10. 1999й, №1. 2000 йил сонлари.
4. Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонуни (янги таҳрири) 2000 йил 26 май қонуни. Ўзбекистоннинг янги Қонунлари. №23. -Т.: Адолат, 2001.
5. Аудиторлик фаолиятини такомиллаштириш ва аудиторлик текширишларнинг аҳамиятини ошириш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 22.09.2000 йил Қарори. Ўзбекистон Республикаси Ғукуматининг Қарорлар тўплами. №9. 2000.
6. Ўзбекистон Республикасининг «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги Қонуни. //Халқ сўзи, 1997 йил 29 август.
7. Ўзбекистон Республикасининг Божхона кодекси. // Халқ сўзи, 1998 йил 3 январ.
8. Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодекси. -Т.: Адолат, 1999. 123 б. (2001 йил 7 декабр ҳолатига кўра ўзгартириш ва қўшимчалар билан).
9. Ўзбекистон Республикасининг «Бюджет тизими тўғрисида»ги 2000 йил 14 декабрь Қонуни. //Солиқлар ва божхона хабарлари, 2001 йил 2-сон.
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Давлат бюджетига солиқлар ва бошқа тўловлар бўйича имтиёзлар беришни тартибга солиш тўғрисида»ги 1999 йил 26 июнь Фармони. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонлари. -Т.: Адолат, 2000.
11. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Иқтисодиёт ва солиқ соҳасидаги жиноятларга қарши курашишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори. //Солиқлар ва божхона хабарлари, 30-31 сонлар, 2001 йил 31 июль. 4-бет.
12. «Ўзбекистон Республикаси Бош Прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш Департаменти тўғрисида» Низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 6 июлдаги 291-сон қарорига илова.
13. «Ўзбекистон Республикаси Бош Прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш Департаменти фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 28 ноябрдаги 415-сон қарори.
14. «Ўзбекистон Республикаси Бош Прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш Департаменти тўғрисида» Низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 28 ноябрдаги 415-сон қарорига илова.
15. «2003-2006 йилларда чакана савдо, умумий овқатланиш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари таркибини ривожлантиришга доир қўшимча чора-

тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 13 февралдаги 78-сон қарори.

16. «Улгуржи савдо корхоналарини ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 4 февралдаги қарори, «Халқ сўзи» газетаси 2003 йил 5 феврал.
17. «Ўзбекистон Республикасида чакана савдо қоидаларини ҳамда Ўзбекистон Республикасида умумий овқатланиш маҳсулотларини (хизматларини) ишлаб чиқариш ва сотиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 13 февралдаги 75-сон қарори.
18. «Ўзбекистон Республикасида чакана савдо қоидаларини ҳамда Ўзбекистон Республикасида умумий овқатланиш маҳсулотларини (хизматларини) ишлаб чиқариш ва сотиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида 75-сон қарорига ўзгартиришлар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 15 майдаги 217-сон қарори.
19. «Бозорларни истеъмол товарлари билан тўлдиришни рағбатлантириш ҳамда ишлаб чиқарувчилар ва савдо ташкилотларининг ўзаро муносабатларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 31 мартдаги 164-сон қарори.
20. «Республикага истеъмол товарлари ноқонуний олиб келиниши ва сотилишининг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 июлдаги 257-сон қарори (2002 йил 21 ноябрдаги Вазирлар маҳкамасининг қарори билан киритилган ўзгартиришларга мувофиқ).
21. «Лизингни бекор қилиш ҳамда истеъмол товарларини олиб келиш ва Ўзбекистон Республикасининг ички бозорларида сотишни такомиллаштириш чора тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 20 августдаги 295-сон қарори.
22. «Хусусийлаштирилган савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси объектлари фаолиятидаги тартиб бузилиш ҳоллари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 21 ноябрдаги қарори.
23. «Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Савдо ва умумий овқатланиш соҳасида солиққа тортиш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармонини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 13 июндаги 208-сон қарори.
24. «Савдо ва умумий овқатланиш корхоналарига солиқ солиш тартиби тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 12 июлдаги 249-сон қарори.
25. «Чакана савдо соҳасида микрофирмалар ва кичик корхоналар томонидан белгиланган даромаддан олинадиган ягона солиқни ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартиби тўғрисида» Низом, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 12 июлдаги 249-сон қарорига 1-илова.
26. «Савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг ялпи тушумдан (товар айланмаси ҳажмидан) олинадиган ягона солиқни ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартиби тўғрисида» Низом, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 12 июлдаги 249-сон қарорига 2-илова.
27. «Юридик ва жисмоний шахсларни рўйхатдан ўтказишни ҳамда улар томонидан савдо фаолияти амалга оширишни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 26 ноябрдаги 407-сон қарори.

28. «Улгуржи ва чакана савдо фаолиятини рўйхатдан ўтказиш ва амалга ошириш тартиби тўғрисида» Низом, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 407-сон қарорига илова.
29. «Истеъмол товарлари ва болалар учун товарлар ишлаб чиқарувчи корхоналар, шунингдек республикада ишлаб чиқариладиган истеъмол товарларини сотувчи улгуржи савдо корхоналари учун солиқ имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва ДСҚ нинг 2003 йил 8 апрелдаги 53 ва 2003-43-сон қарори билан тасдиқланган.
30. «Савдо ва умумий овқатланиш соҳасида солиққа тортиш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида» 2002 йил 20 майдаги ПФ-3076-сон Фармони.
31. «Улгуржи савдо корхоналарини солиққа тортишни такомиллаштириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йил 4 февралдаги Фармони.
32. «Маҳсулот (иш ва хизмат)ларни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида»ги Низом, 1999 йил 5 февраль. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг № 54-сонли Қарори. 1999. 2003 йил 444-сон Қарори
33. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 31 декабрдаги «Асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар прогнози ва Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2002 йилги параметрлари тўғрисида»ги 490-сон Қарори.
34. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 30 декабрдаги «Асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар прогнози ва Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2003 йилги параметрлари тўғрисида»ги 455-сон Қарори.
35. Аренс Э. А., Лоббек Дж. К. Аудит.— М.: Финансы и статистика, 1995
36. Гутцайт Е.М., Островский О.М, Ремизов Н.А. Отечественные правила (стандарты) аудита и их использование. М.: ФБК-ПРЕСС, 1998.
37. Камышанов П.И. «Практическое пособие по аудиту» М.: «ИНФРА-М» 1998 522с.
38. Карпова Т.П. «Основы управленческого учета» учеб. пособие М.: ИНФРА-М 1999 350с.
39. Кармайкл Д.Р. Бенис М. «Стандарты и нормы аудита» Пер. с англ. – М,: Аудит, ЮНИТИ 1995 527 с
40. Кирушева Г.А. «Методы проведения адиторской проверки для россий ского аудита» - М, «ДИС» 1995 г 260 с
41. Суворов А.В. «Международные стандарты аудита» - М.,: Ж-л «Аудитор»№7 2001г.
42. Терехов А. А. Аудит. -М: Финансы и статистика, 1998. 512с.
43. IFAC Handbook of Technical Pronouncement on ethics and auditing.- New York, 2000.
44. IFAC Handbook of Technical Pronouncement on Education Guidelines .- New York, 2000.
45. Chambers A.D. and Court J.M. Computer Auditing. Thierd Edition. – London : Pitman Publishing 1998 – 244 p
46. Hayward S. Audit guide. – London: Butterworth and Co (publishers) Ltd. 1999 291 p.
47. Leslie Donald A., Teitlebaum Albert D., Anderson Rodney J. Dollar-unit sampling : apractical guide for auditors. – Toronto: Piman 1999 – 409 p.
48. Venables J., Impey K. Internal Audit. – London, Dublin and Edinbourgh: Butter-worths, 1995 502 p.

Қўшимча адабиётлар

49. Мовшович С., Крупенина Г., Богданова М. Оценка избыточных тягот налогооблажения в российской экономике. –М.: РПЭИ, 1999.
50. Шульгин С.Н. Реформирование налоговой системы // Российский налоговый курьер. - №1/1999
51. Юткина Т.Ф. Налоги и налогобложение. –М.: ЮНИТИ, 2002. 101 стр.
52. Якуббоев О. Солиқ механизми ва солиқ юки. //Солиқ тўловчининг журнали. 1996.
53. Government Financial Statistics. IMF, 2001. Washington D.C.
54. Lawrence B. Lindsey. Revenue Maximizing Taxation is not Optimal. Joint Economic Committie Report, US Congress. Washington D.C. July 1997.
55. Namozov O. Influence of Money Supply on the Inflation Process in Uzbekistan: Econometric Analysis. Uzbek Economic Trends Journal, Jan-March 2000, pp. 38-47.
56. Tax Policy. Handbook. Edited by Parthasarathi Shome. IMF, 1995. Washington D.C.
57. Uzbekistan. IMF Economic Review. Ed. By direction of John Odling Smee, IMF. Washington D.C. March, 1994.
58. Ковалева О.В., Константинов Ю.П. «Аудит. Организация аудиторской деятельности. Методика проведения аудиторской проверки» М.: «ПРИОР» 1999 272с.
33. Мезенцева Т.М. «Методология и организация аудита в странах СНГ». – М., «Полоцк» 1995 255 с.
34. Общий аудит. Законодательная и нормативная база, практика, рекомендации и методика осуществления. Коллектив авторов. – М.:Международная школа управления. «Интенсив» РАГС, АО «ДИС», 1997 – 544 с
35. Подольский В.И., Поляк Г.Б. и др. «Аудит» М.: «ЮНИТИ» 1997 432с.
36. Ремизов Н.А. Из истории российского аудита//Финансовые и бухгалтерские консультации.— 2000- № 9 (58).- С. 83-87.
37. Робертсон Дж. Аудит: Пер. с англ. – М.: КРМG , Контакт 1993 203с
38. Романов А.Н. Одинцов Б.Е. «Компьютеризация аудиторской деятельности» Учеб пособие для ВУЗов. – М. Аудит ЮНИТИ 1996 270 с
39. Санаев Н.С. Аудит ва тафтиш. -Т.: Фан, 1997. 254 б.
40. Смекалов П.В. Терехов А.А. «Теория и практика аудита». – Санкт-Петербург.: СПб госагроуниверситет и АОЗТ «Балтийский аудит» 1995 г 218 с.
41. Солодов А.К. «Аудит и бухгалтерский учет в страховых компаниях» - М. АО «ДИС», 1994 162 с.
42. Тўлаходжаева М.М. Корхона молиявий аҳволи аудити. -Т.: Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси, 1996. 196 б.
43. Усмонов С.Н., Дадабоев Ю.Т. ва бошқалар. Аудит. -Т.: 1998. 237 б.
44. Хамдамов Б.Қ. Аудит: Умумий назария. -Т.: ТМИ, 1999. 108 с.
45. Шеремет А.Д., Суйц В.П. Аудит. -М.: Инфра-М, 2000. 350с.
46. Cooke, T.E. and Kikuya, M. Financial Reporting in Japan: Regulation, Practice and Environment. – Oxford, UK: Blackwell Publishing, 1992.
47. Murase, G. The present status of the public accounting profession in Japan // The Accounting Review. – 1962. – Vol. 37, No. 1. – P. 88-91.
48. Hara, I. Evolution of the System for Professional Accountants in Japan (in Japanese). – Tokyo: Hakuto Shobo, 1989.

49. Fujita, Y. The evolution of financial reporting in Japan // The International Journal of Accounting, Education and Research. – 1966. – Vol. 2, No. 1. – P. 49-75.
50. McKinnon, J.L. Cultural constraints on audit independence in Japan // The International Journal of Accounting. – 1984, Fall. – P. 17-43.
51. Hall, M.J.B. Financial Reform in Japan: Causes and Consequences. – Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 1998.
52. http://www.apb.org.uk (Auditing Practices Board).
53. http://www.nao.gov.uk (UK National Audit Office).
54. http://www.iia.org.uk (The Institute of Internal Auditors-United Kingdom).
55. http://www.iasc.org.uk (International Accounting Standards Committee).
56. http://www.aicpa.org/index.htm (American Institute of Certified Public Accountants).
57. http://www.rbc.ru/consulting/
58. http://www.findarticles.com/cf_dls/PI/subject.jhtml?topic=bus
59. http://www.nysscpa.org/cpajournal/2001/0300/soon.htm
60. http://www.interface.ru/
61. http://www.cfin.ru/ias/overview-5.shtml
62. www.open.budjet.tvernet.ru
63. www.zakon.kz
64. www.eup.ru
65. www.pavlodar.com
66. www.studtents.mos.ru
67. www.krista.ru